

Кривець О.М., канд. філол. наук, доцент
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНСЬКОЇ ТЕХНІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Сучасний період розвитку української науково-технічної термінології взагалі й технічної зокрема (90-ті рр. XX ст. – початок XXI ст.) характеризується «термінологічним вибухом», зумовленим тими змінами, що відбулися в суспільно-політичному житті країни, а також у науці й техніці. Л. Симоненко наголошує, що основним завданням сучасної роботи в галузі УТТ є практичний аспект – систематизація, упорядкування та стандартизація наявної термінології шляхом вилучення з неї невиправданих слів-покривів, відродження окремих забутих або «репресованих» термінів, створення галузевих словників, україномовних підручників, посібників, військових статутів, державних стандартів на терміни та визначення тощо [4, с. 3–8].

Українські термінознавці виокремлюють певні чинники та загальні тенденції розвитку термінології. На думку Т. Кияка, українська термінологія має створюватися, орієнтуючись на три чинники: 1) досвід мов розвинених країн світу; 2) позитивну практику за останні десятиліття термінологічної школи колишнього Радянського Союзу; 3) досвід українського термінотворення в різних регіонах України та за кордоном упродовж 150 років. Водночас, підкреслює науковець, слід обережно зіставляти ці три чинники, не забуваючи про досвід та вимоги сучасності [1, с. 14–18].

Л. Симоненко визначає дві тенденції в сучасній термінологічній роботі: з одного боку, – намагання повністю відновити термінологію 20-их років минулого століття, з іншого, – надання переваги запозиченням з європейських мов. Як у першій, так і в другій тенденції є позитивні й негативні моменти. Сучасні термінологи мають використовувати досвід учених «золотого» десятиліття, відновлювати кращі українські терміни та позбуватися тих, що

суперечать лексичним та словотвірним нормам української мови [4, с. 3–8]. З іншого боку, як слушно зазначають дослідники, надмірне захоплення іншомовними термінами призведе до втрати національної мовної самобутності, ускладнить спілкування між членами суспільства [2, 206].

Велика робота за цей період здійснена в галузі термінографічної лексикографії. За 14 років (1990 – 2004 рр.) вийшло понад 600 термінологічних словників перекладного, тлумачного характеру з найрізноманітніших галузей знань. Серед них і словники технічних термінів: «Терміни з автоматизації виробничих процесів» [7]; «Англійсько-український словник вибраної лексики» [уклад. А. Вовк]. – Нью-Йорк – Львів, 1998 р.; «Радіотехніка: енциклопедичний навчальний довідник» [5]; «Словник-довідник з електротехніки, автоматики, промислової електроніки і метрології» [6]; «Українсько-російський і російсько-український словник-довідник з видавничої справи» [8]; «Українсько-російський словник термінів сільськогосподарської техніки» [9] тощо.

На сьогодні актуальним є дослідження теоретичних проблем сучасного термінознавства як на матеріалі української термінології в цілому, так і на матеріалі технічної галузі.

Новим напрямком роботи в галузі термінології є створення й удосконалення державних стандартів на терміни та визначення (ДСТУ), які є основою для розроблення стандартів на технічні умови, продукцію, методи випробувань тощо. Над державними стандартами на терміни працює Технічний комітет стандартизації науково-технічної термінології (ТК СНТТ), який було створено в 1992 році. Діяльність ТК СНТТ скерована в напрямку унормування, уніфікації та стандартизації сучасної української науково-технічної термінології [3, с. 3–11].

Отже, перспективними напрямками розвитку сучасної української технічної термінології є впорядкування наявних та створення нових термінів шляхом запозичення або використання ресурсів власної мови, робота над теоретичними проблемами та термінологічними словниками, а також вдосконалення державних стандартів на терміни.

Література

1. Кияк Т. Р. Ще раз про болючі точки українського термінотворення / Тарас Кияк // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць / [відп. ред. Л. Симоненко]. — К., 2003. — Вип. 5. — С. 14—18.
2. Пілецький В. Сучасний український термін (проблема збереження національної самобутності) / Володимир Пілецький // Вісник Національного Львівського університету ім. І. Франка. Серія філологічна. — 2004. — Вип. 34, ч.1. — С. 428—438.
3. Рицар Б. Технічному комітетові стандартизації науково-технічної термінології — 10 років: здобутки, проблеми, перспективи / Богдан Рицар // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2002. — № 453 : Проблеми української термінології. — С. 3—11.
4. Симоненко Л. О. Українська науково-технічна термінологія : стан та перспективи розвитку / Людмила Симоненко // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць / [відп. ред. Л. Симоненко]. — К., 2001. — Вип. 4. — С. 3—8.
5. Радіотехніка : енцикл. навч. довід. : навч. посіб. / [за ред. Ю. Л. Мазор, Є. А. Мачуського, В. І. Правди]. — К. : Вища шк., 1999. — 838 с.
6. Словник-довідник з електротехніки, автоматики, промислової електроніки і метрології / [уклад. Л. В. Козак] ; ред. В. П. Хорольський. — Кривий Ріг : ВАТ Кривбасавтоматика, 1997. — 280 с.
7. Терміни з автоматизації виробничих процесів : слов. / [уклад. О. Б. Кукарін, С. А. Саган, В. Л. Шестаков]. — К. : Вища шк., 1992. — 156 с.
8. Українсько-російський та російсько-український словник-довідник з видавничої справи / [уклад. Е. І. Огар]. — Львів : Палітра друку, 2002. — 224 с.
9. Українсько-російський словник термінів сільськогосподарської техніки / [уклад. Т. М. Зембінська, І. В. Морозов, В. В. Дубічинський]. — Х. : Б. в., 2004. — 222с.